

mgr Bartłomiej Chylka

promotor: ks. dr. hab. Piotr Majer, prof. UPJPII

**Streszczenie rozprawy doktorskiej
„System małżeństwa konkordatowego we włoskim i polskim porządku prawnym”**

Pierwszym celem zamierzonej rozprawy jest przedstawienie systemu małżeństwa konkordatowego we Włoszech z uwzględnieniem zarówno konkordatu z 1929 roku, jak i jego rewizji z 1984 roku. Natomiast drugi cel stanowi znalezienie odpowiedzi na pytanie, czy i do jakiego stopnia można mówić o istnieniu w polskim porządku prawnym systemu małżeństwa konkordatowego, polegającego na uznaniu przez państwo cywilnych skutków zawarcia małżeństwa kanonicznego.

Ujęcie istoty systemu małżeństwa konkordatowego nie byłoby możliwe bez prześledzenia historii jego powstania, dlatego pierwszy rozdział pracy poświęcony został genezie kościelnej i państwowej jurysdykcji nad małżeństwem ze szczególnym uwzględnieniem ścierania się na tym polu władzy świeckiej i kościelnej. Badany okres objął czas od początków działalności Kościoła aż do epoki rozpowszechnienia w Europie instytucji małżeństwa cywilnego.

Drugi rozdział stanowi zwieńczenie pierwszego, bowiem przedstawiono w nim współcześnie widoczne efekty wspomnianego sporu. Mianowicie zaprezentowane zostały tzw. systemy małżeńskie, czyli zespoły kryteriów, za pomocą których państwa harmonizują różne istniejące w danym państwie małżeńskie systemy prawne, a w szczególności regulują ewentualne cywilne skutki małżeństw religijnych.

Trzeci rozdział poświęcony został włoskiemu modelowi małżeństwa konkordatowego, ukonstytuowanemu na mocy tzw. Paktów Laterańskich z 1929 roku i powszechnie uważanemu za pierwszą dojrzałą regulację w tym zakresie. Omówienie postanowień samego konkordatu poprzedziła prezentacja prawodawstwa małżeńskiego preunitaryjnych państw włoskich. Ponadto przeanalizowano ustawowe przepisy wprowadzające konkordat w życie, a także powstałe na tym tle wątpliwości interpretacyjne i sądownictwo konstytucyjne.

Czwarty rozdział przewiduje przedstawienie regulacji małżeństwa konkordatowego w Republice Włoskiej po zmianach konkordatu z 1984 roku. Omówienie nowelizacji oraz powstałych na jej podstawie sporów interpretacyjnych osadzone zostało w szerszym kontekście, zwłaszcza z uwzględnieniem debaty włoskiego społeczeństwa nad wprowadzeniem instytucji rozwodu, co dokonało się w roku 1970.

Wreszcie rozdział piąty poświęcony został zaprezentowaniu niedokończonych – jak się wydaje – dyskusji na temat istnienia w polskim porządku prawnym konstrukcji uznania skutków cywilnych małżeństwa kanonicznego na podstawie art. 10 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z 1993 roku. Przedstawieniu systemu przepisów oraz podniesionych w doktrynie argumentów towarzyszy uwzględnienie doświadczeń włoskich, jak również szerszej perspektywy prawnoporównawczej. Na koniec zaprezentowane zostały wnioski dotyczące kierunku ewolucji instytucji małżeństwa konkordatowego.

28. 04. 2022

Bartłomiej Chylka